

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

**Кафедра кримінального процесу, криміналістики та експертології,
факультет № 6**

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни **«Криміналістика»**
обов'язкових компонент освітньої програми першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти

Галузь знань: 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність»

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол № 7 від 30.08.2023 р.

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол № 7 від 25.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол № 7 від 29.08.2023 р.

Розглянуто на засіданні кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету Протокол № 6 від 21.08.2023 року № 7

Розробник:

Доцент кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету № 6 кандидат юридичних наук, доцент Заяць Д.Д.

Рецензенти:

Голова Київського районного суду м. Харкова, доктор юридичних наук, доцент Шаренко С.Л.

Професор кафедри криміналістики, судової експертології та домедичної підготовки факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор Степанюк Р.Л.

1. Опис навчальної дисципліни

(на основі повної загальної середньої освіти)

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS: 4 Загальна кількість годин: 120 Кількість тем: 18	26 «Цивільна безпека» 262 «Правоохоронна діяльність» бакалаврський	Цикл підготовки обов'язковий Навчальний курс – 3 Семестр – 5 Види підсумкового контролю: екзамен

Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:

денна форма навчання	заочна форма навчання
Лекції – 30 год. Семінарські – 16 Практичні – 20 год. Самостійна робота – 54 год. Індивідуальні завдання: лабораторні роботи, реферати	Лекції – 10 год. Семінарські – 2 Практичні – 4 год. Самостійна робота – 104 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни “Криміналістика” є забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців, отримання ними необхідного рівня знань, вмінь і навичок з використання криміналістичних засобів прийомів і методів у діяльності з розслідування та попередження злочинів.

Завдання

а) науково-юридичні: під час поглибленого вивчення студентами наукових положень дисципліни «Криміналістика» для отримання теоретичних знань і практичних навичок ефективного застосування техніко-криміналістичних засобів і методів у практичній діяльності з розслідування і запобігання окремих видів злочинів;

- при опануванні необхідної науково-методичної літератури, яка забезпечує дослідження виникаючих питань, шляхів їх розв'язання, використовуючи навички творчого мислення та самовдосконалення свого професійного рівня;

- під час формування навичок з прийняття рішень в складних слідчих ситуаціях, опанування логіки доказування та складання процесуальних документів, ділових паперів під час кримінального провадження;

б) загальноосвітні:

- при підвищенні юридичної культури та ерудиції фахівців, оволодіння досвідом інших держав щодо застосування криміналістичних

знань;

в) виховні:

- під час формування спрямованості ідеям істини, добра, справедливості і законності, почуття відповідальності перед суспільством, державою і людиною.

Міждисциплінарні зв'язки: Кримінальний процес, Кримінальне право, Судова експертологія, Кримінологія.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- механізм вчинення кримінальних правопорушень і виникнення слідів;
- способи підробки документів та їх ознаки;
- правила виявлення, фіксації, вилучення і використання слідів злочинів – джерел доказів;
- техніко-криміналістичні засоби і матеріали уніфікованої слідчої валізи, спеціалізовані технічні засоби пересувних криміналістичних лабораторій і можливості їх практичного використання;
- порядок формування слідчо-оперативної групи для огляду місця події, розподіл обов'язків між її членами, забезпечення їх взаємодії;
- можливості проведення спеціалістом попереднього дослідження речових доказів на місці події;
- види експертиз та їх можливості, систему державних експертних установ;
- методику складання “словесного портрету”, суб'єктивних мальованих та композиційних портретів і можливості їх практичного використання;
- тактичні правила і прийоми проведення слідчих (розшукових) дій;
- криміналістичні характеристики злочинів окремих видів та можливості їх практичного використання;
- типові слідчі ситуації, що складаються при розслідуванні злочинів окремих видів, типові версії;
- тактичні операції – комплекси гласних і негласних слідчих (розшукових) дій на початковому і подальшому етапах розслідування злочинів окремих видів, особливості їх проведення.

вміти:

- застосовувати техніко-криміналістичні засоби, прийоми і методи під час виявлення, фіксації та вилучення слідів злочину і злочинця, а також їх попереднього дослідження;
- використовувати одержані під час дослідження джерела матеріальних та ідеальних слідів у розслідуванні злочинів;

- складати “словесний портрет”, суб'єктивні мальовані та композиційні портрети і ефективно їх використовувати на практиці;
- аналізувати і оцінювати вихідну інформацію про злочини і приймати аргументоване рішення щодо відкриття кримінального провадження шляхом висування і перевірки версій;
- використовувати спеціальні знання під час розслідування злочинів конкретних видів;
- організовувати та планувати розслідування окремих видів злочинів, тактично правильно проводити слідчі і негласні слідчі (розшукові) дії, здійснювати організаційні заходи і ефективно проводити тактичні операції.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі права, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу.
	ЗК-2	Здатність застосовувати знання на практиці
	ЗК-3	Базові знання та розуміння предметної області та розуміння професії
	ЗК-4	
	ЗК-5	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
	ЗК-6	Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел
	ЗК-7	Здатність до критичного осмислення проблем навчання та професійної діяльності
	ЗК-8	Здатність провадити дослідницьку та інноваційну діяльність
	ЗК-9	Здатність дотримуватись заходів безпеки
	ЗК-10	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
Фахові компетентності (ФК)	ФК-1	Здатність провадити професійну діяльність у повній відповідності до закону
	ФК-2	Усвідомлення засад і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких фундаментальних галузей права, як: конституційне право, адміністративне і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право,

		кримінальне і кримінальне процесуальне право, фінансове право, господарське право тощо
	ФК-3	Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку держави, суспільства, особистості в межах виконання своїх посадових обов'язків
	ФК-4	Володіння юридичною термінологією та юридичною технікою, здатність правильно відтворювати результати професійної діяльності в юридичній та іншій документації
	ФК-5	Здатність встановлювати особу злочинця, виявляти причини і умови злочинності та її окремих видів, реалізовувати напрями і заходи щодо запобігання їй
	ФК-6	Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції
	ФК-7	Здатність діяти на основі розвинутої правосвідомості, правового мислення і правової культури
	ФК-8	Здатність запобігати, виявляти, розкривати та розслідувати правопорушення
	ФК-9	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих компетентностей у професійній діяльності.
	ФК-10	Здатність тлумачити нормативно-правові акти, робити кваліфіковані юридичні висновки і надавати консультації
	ФК-11	Здатність у передбачених законом випадках, приймати рішення та процесуально їх оформлювати, процесуально супроводжувати досудове розслідування
	ФК-12	Здатність застосовувати методики розслідування окремих видів злочинів.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, система, методи і завдання науки криміналістики.

Визначення криміналістики як науки, її об'єкт і предмет. Механізм вчинення злочину та криміналістична діяльність. Закономірності виникнення та розвитку криміналістичної науки.

Поняття, значення та класифікація методів криміналістики.

Діалектичний метод як основа методології криміналістики та базовий метод пізнання її об'єктів. Загальнонаукові та окремі методи. Методи наукового (теоретичного) та практичного пізнання.

Система науки криміналістики. Загальнотеоретичні положення, криміналістична техніка, криміналістична тактика та криміналістична методика. Місце криміналістики у системі юридичних наук, її співвідношення з іншими природничими, технічними та гуманітарними науками.

Завдання науки криміналістики. Загальні та окремі (спеціальні) завдання.

Тема 2. Криміналістична ідентифікація, діагностика та прогнозування

Поняття криміналістичної діагностики. Види діагностичного дослідження та його значення у розслідуванні злочинів.

Поняття та наукові основи криміналістичної ідентифікації. Ідентифікаційні ознаки. Об'єкти ідентифікації та їх характеристика. Зразки для ідентифікаційного дослідження, способи їх одержання та вимоги, що висуваються до них.

Види ідентифікації. Форми ідентифікації. Процесуальна та непроцесуальна форми ідентифікації.

Поняття та значення встановлення групової належності. Об'єкти, відносно яких може бути встановлена тільки групова належність.

Взаємозв'язок діагностики, встановлення групової належності й ідентифікації.

Розслідування злочину як процес пізнання події минулого. Діагностика та ідентифікація – методи пізнання і одержання доказів під час розслідування злочинів.

Поняття криміналістичної діагностики. Її використання і значення у розслідуванні злочинів.

Взаємозв'язок діагностики і ідентифікації. Процесуальна і непроцесуальна форми ідентифікації та діагностики.

Поняття та види прогнозування. Прогнозування поведінки підозрюваного (обвинуваченого) під час розслідування злочину.

Тема 3. Використання спеціальних знань у розслідуванні кримінальних правопорушень

Поняття спеціальних знань та обізнаної особи. Процесуальна та непроцесуальна форми використання спеціальних знань, їх правові основи.

Мета залучення спеціаліста до проведення слідчих (розшукових) дій. Використання допомоги спеціаліста під час проведення гласних та негласних слідчих (розшукових) дій.

Поняття експертизи та її види.

Система державних експертних установ в Україні. Експертні криміналістичні установи міністерства внутрішніх справ України, міністерства юстиції України, міністерства охорони здоров'я України, їх

структура.

Тема 4. Загальні положення криміналістичної техніки.

Поняття криміналістичної техніки, її предмет і завдання. Правові підстави використання технічних засобів у розслідуванні злочинів. Сучасна система криміналістичної техніки. Основні принципи та форми застосування криміналістичної техніки. Види комплектів криміналістичної техніки. Класифікація технічних засобів, що знаходяться в комплектах, залежно від виду криміналістичної діяльності. Технічні засоби експертного дослідження (експертна техніка). Характеристика засобів освітлення, оптичних і пошукових приладів, вимірювальних засобів та засобів фіксації.

Тема 5. Криміналістична фотографія, аудіо- і відеозапис

Поняття, значення та види криміналістичної фотографії. Застосування фотографії під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій. Види фотозйомки під час проведення огляду місця події та інших слідчих (розшукових) дій. Способи фотозйомки: орієнтовна, оглядова, вузлова та детальна. Методи фотозйомки: панорамний, масштабний, вимірювальний, стереоскопічний, репродукційний та ін.

Процесуальне оформлення застосування фотографії під час проведення слідчих (розшукових) дій. Правила складання фототаблиць.

Застосування фотографії в експертних дослідженнях. Науково-дослідні методи фотозйомки.

Правила застосування аудіо- та відеозапису в ході розслідування злочинів та їх процесуальне оформлення. Доказове значення результатів застосування фотографії, аудіо- і відеозапису для розслідування злочинів.

Тема 6. Криміналістична трасологія

Трасологія як галузь криміналістичної техніки. Поняття, завдання та об'єкти криміналістичної трасології.

Механізм слідоутворення та його закономірності. Поняття слідів, їх види. Технічні засоби та прийоми пошуку, виявлення, фіксації, вилучення, пакування та дослідження слідів. Ідентифікаційні та діагностичні задачі, що вирішуються за допомогою трасологічних досліджень.

Види слідів людини, їх виявлення, фіксація, вилучення та використання у ході розслідування злочинів. Дактилоскопія як розділ криміналістичної техніки, який вивчає властивості та будову папілярних візерунків рук і ніг людини. Типи папілярних візерунків і їх ознаки. Фізичні, хімічні та радіографічні методи виявлення слідів рук людини. Правила опису слідів рук людини в протоколі слідчої (розшукової) дії. Підготовка та проведення дактилоскопічної експертизи.

Сліди ніг та взуття людини, їх класифікація та криміналістичне значення. Прийоми та засоби виявлення, фіксації та вилучення слідів ніг. Опис слідів

ніг у протоколі. Доріжка слідів ніг.

Сліди інших частин тіла людини, їх види та властивості. Правила виявлення, фіксації та вилучення слідів інших частин тіла людини.

Поняття та криміналістична класифікація транспортних засобів. Види слідів транспортних засобів. Сліди ходової та неходової частин транспортних засобів. Виявлення, фіксація та вилучення слідів транспортних засобів. Види експертиз, у ході яких досліджуються сліди транспортних засобів.

Поняття та криміналістична класифікація знарядь зламу та інструментів, що використовуються під час вчинення злочину. Механізм утворення слідів знарядь зламу та інструментів у залежності від їх виду. Прийоми та засоби виявлення, фіксації та вилучення слідів знарядь зламу та інструментів.

Тема 6. Криміналістичне дослідження зброї та слідів її застосування

Судова балістика як розділ криміналістики, її поняття та об'єкти.

Поняття та класифікація вогнепальної зброї та боєприпасів до неї. Механізм пострілу та виникнення його слідів. Види слідів пострілу та їх властивості. Правила огляду, вилучення і фіксації вогнепальної зброї та слідів її застосування на місці події.

Поняття та класифікація холодної зброї. Правила її огляду, фіксації й вилучення.

Поняття та види вибухових речовин і пристроїв. Механізм вибуху та утворення його слідів. Правила виявлення, вилучення та фіксації слідів вибуху.

Підготовка, проведення та основні завдання судово-балістичної, вибухо-технічної експертиз і експертизи холодної зброї.

Тема 8. Техніко-криміналістичне дослідження документів.

Поняття документів, їх види і значення при розслідуванні злочинів.

Види та способи підробки документів, підписів, відтисків печаток і штампів. Ознаки внесення змін у документи та способи їх виявлення. Правила огляду та вилучення документів.

Способи повної та часткової підробки документів. Їх характеристика, ознаки і методи виявлення. Способи технічної підробки підпису, ознаки і методи їх виявлення. Способи підробки відбитків печаток і штампів, ознаки і методи їх виявлення. Експертне дослідження документів з ознаками підробки. Підготовка та проведення техніко-криміналістичної експертизи документів з метою вирішення діагностичних та ідентифікаційних завдань.

Тема 9. Криміналістичне дослідження письма

Поняття та зміст письма. Поняття та ознаки письмової мови та почерку. Складання розшукової таблиці під час дослідження основних ознак почерку виконавця тексту документа. Основні вимоги, що враховуються при дослідженні документів за ознаками почерку та письмової мови з метою встановлення їх невідповідності. Правила фіксації результатів огляду

письмових чи друкованих документів.

Експертне дослідження документів. Підготовка та проведення авторознавчої, почеркознавчої та техніко-криміналістичної експертизи документів з метою вирішення діагностичних та ідентифікаційних завдань.

Тема 10. Криміналістичне дослідження зовнішності людини (габітологія)

Криміналістичне вчення про зовнішність людини як розділ криміналістики його природничо-наукові основи і місце в системі криміналістики. Поняття габітології, її принципи та значення для розслідування злочинів. Поняття, види і характеристика ознак зовнішності людини. Статичні, динамічні й супутні ознаки. Загальні та окремі ознаки. Особливі прикмети зовнішності людини та ті, що впадають в очі.

Джерела інформації про зовнішній вигляд людини. Методи фіксації зовнішності людини. Методи фіксації об'єктивних і суб'єктивних відображень зовнішності людини.

Поняття словесного портрету. Основні правила складання словесного портрету. Поняття та види суб'єктивних портретів.

Види і форми ототожнювання людини за ознаками зовнішності. Підготовка та проведення судово-портретної експертизи й основні завдання діагностичного та ідентифікаційного характеру, що вирішуються під час її проведення.

Тема 11. Загальні положення криміналістичної тактики

Криміналістична тактика як розділ науки криміналістики: поняття, сутність, завдання та структура.

Поняття та види тактичного прийому. Використання психологічних прийомів. Тактична комбінація. Тактична операція. Тактичні задачі (завдання) розслідування.

Поняття слідчої (розшукової) дії та співвідношення процесуальних вимог і тактичних рекомендацій щодо її проведення. Ситуаційна зумовленість тактики слідчої (розшукової) дії. Тактичний ризик і особливості діяльності слідчого в його умовах. Тактичне рішення. Тактична рекомендація.

Структура тактики окремої слідчої (розшукової) дії. Підготовчий, робочий і заключний етапи слідчої (розшукової) дії.

Тема 12. Тактика огляду

Поняття, види завдання та принципи слідчого огляду.

Поняття місця події та загальні тактичні положення його огляду. Місце події та місце вчинення злочину. Види та об'єкти огляду місця події. Учасники огляду та їх функції. Матеріально-технічне забезпечення огляду місця події. Стадії огляду місця події та тактичні завдання кожної стадії. Способи (методи) огляду місця події. Негативні обставини та їх значення. Фіксація результатів огляду місця події. Використання додаткових засобів

фіксації ходу огляду місця події. Значення результатів огляду місця події для розслідування злочинів.

Огляд трупа. Тактичні прийоми огляду трупа на місці події. Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією. Особливості фіксації ходу та результатів огляду трупа.

Освідування особи (огляд тіла живої особи). Правові, етичні та криміналістичні положення освідування особи, його завдання.

Огляд речей і документів. Тактичні прийоми огляду речей і документів. Основні правила упакування речей і документів.

Тема 13. Тактика допиту

Поняття, види та значення допиту при розслідуванні злочинів. Поняття тактичних прийомів допиту та принципи їх допустимості.

Загальні тактичні положення допиту. Підготовка до допиту та вибір тактики допиту: вивчення матеріалів кримінального провадження, визначення черговості допиту, одержання інформації про допитувану особу, ознайомлення з деякими спеціальними питаннями; запрошення осіб, участь яких у допиті обов'язкова, планування допиту, визначення предмета допиту, часу та місця допиту, підготовка робочого місця для проведення допиту.

Проведення допиту: стадія ідентифікації особи, що прибула на допит, стадія встановлення соціально-демографічних даних допитуваної особи, стадія виконання вимог законодавства, стадія вільної розповіді, стадія постановки запитань, заключна стадія допиту. Вимоги до складання протоколу допиту.

Встановлення психологічного контакту під час допиту: сутність та завдання. Чинники від яких залежить встановлення психологічного контакту. Елементи процесу встановлення психологічного контакту.

Тактичні прийоми допиту в типових ситуаціях – у конфліктній та безконфліктній ситуаціях. Тактичні особливості допиту малолітніх або неповнолітніх осіб. Прийоми актуалізації забутого в пам'яті особи та викриття неправдивих свідчень.

Тактичні правила підготовки та прийоми проведення одночасного допиту двох чи більше допитаних осіб з метою усунення розбіжностей у їхніх показаннях.

Тактичні правила підготовки та прийоми проведення допиту у режимі відеоконференції при трансляції з іншого приміщення (в умовах дистанційного досудового розслідування).

Тема 14. Тактика пред'явлення для впізнання

Пред'явлення для впізнання: поняття, форми, об'єкти та види. Підстави пред'явлення для впізнання. Відмінність впізнання від упізнання.

Стадії пред'явлення для впізнання. Підготовка до пред'явлення для впізнання – допит особи, яка впізнає, підбір однорідних предметів чи статистів. Вимоги до статистів. Тактичні прийоми проведення та фіксації

ходу і результатів впізнання.

Особливості пред'явлення для впізнання особи за ознаками зовнішності, за ознаками голосу, усної мови, за походою. Тактичні особливості впізнання особи поза її візуальним та аудіо спостереженням.

Особливості підготовки, проведення і фіксації ходу та результатів пред'явлення речей та трупа для впізнання.

Тактичні особливості пред'явлення для впізнання особи чи предметів за фотознімками.

Криміналістичні рекомендації щодо використання технічних засобів під час проведення пред'явлення для впізнання.

Тактичні особливості пред'явлення для впізнання у режимі відеоконференції при трансляції з іншого приміщення (в умовах дистанційного досудового розслідування).

Тема 15. Тактика обшуку

Поняття, види, мета та завдання обшуку як слідчої (розшукової) дії. Правові, психологічні та етичні основи тактики обшуку. Стадії обшуку.

Підготовка до обшуку: вивчення матеріалів кримінального провадження, збір орієнтуючих відомостей, підбір учасників слідчої (розшукової) дії, підготовка технічних засобів, планування та вибір часу проведення обшуку.

Тактичні особливості проведення обшуку житлових приміщень, особистого обшуку, обшуку в готелях, гуртожитках, обшуку транспортних засобів і окремих ділянок місцевості.

Фіксація ходу та результатів обшуку. Додаткові засоби фіксації.

Тема 16. Тактика слідчого експерименту

Поняття, сутність та завдання слідчого експерименту. Види слідчого експерименту. Організація слідчого експерименту та підготовки до нього. Тактичні прийоми проведення слідчого експерименту. Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту. Оцінка результатів слідчого експерименту.

Перевірка показань на місці: сутність, правові основи та тактичні положення її проведення. Тактичні правила підготовки до перевірки показань на місці. Типові ситуації перевірки показань на місці й тактичні засоби їх вирішення. Фіксація ходу та результатів перевірки показань на місці.

Тема 17. Загальні положення криміналістичної методики

Криміналістична методика як розділ науки криміналістики: поняття, об'єкт, предмет, завдання, види та структура. Криміналістична методика як особлива частина криміналістики. Наукові основи методики розслідування.

Структурні елементи методики розслідування злочинів окремих видів. Поняття, завдання та основні елементи криміналістичної характеристики. Криміналістична характеристика і предмет доказування. Особливості відкриття кримінального провадження (початкового етапу розслідування).

Ситуаційна обумовленість розслідування злочинів. Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування злочинів.

Поняття версії як методу пізнання при розслідуванні злочинів. Види версій. Правила їх побудови, аналізу та перевірки. Роль версій під час планування розслідування, підготовки і проведення окремих слідчих (розшукових) дій.

Поняття та значення планування розслідування злочинів. Принципи та правила планування. Види планування. Узгоджене планування розслідування злочину слідчо-оперативною групою. Календарне планування. Планування роботи слідчого за групою кримінальних проваджень, які знаходяться у нього у провадженні. Структура письмового плану розслідування. Допоміжна документація.

Організація розслідування злочинів: поняття, завдання та елементи. Взаємозв'язок гласних і негласних слідчих (розшукових) дій. Використання допомоги спеціаліста, засобів масової інформації та громадськості під час розслідування злочинів.

Тема 18. Методика розслідування вбивств

Криміналістична характеристика вбивств. Типові загальні та окремі версії. Тактичні завдання розслідування вбивств на початковому етапі та комплекси гласних та негласних слідчих (розшукових) дій, спрямовані на їх вирішення. Заходи щодо встановлення особистості потерпілого, встановлення особистості злочинця та його місцезнаходження. Використання допомоги спеціалістів та інформації, наявної у криміналістичних обліках.

Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду місця події та трупу, підготовки та проведення судово-медичної експертизи трупу, допиту свідків, допиту підозрюваного, слідчого експерименту, обшуку, проведення криміналістичних та інших експертиз).

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни		Літератур	Вид контролю
	Вс	з них:		

Номер та назва навчальної теми		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота		
Семестр № 5								
Тема № 1 Предмет, система, методи і завдання науки криміналістики	6	2	2			2		
Тема № 2. Криміналістична ідентифікація, діагностика та прогнозування	6	1	2			3		
Тема № 3. Використання спеціальних знань у розслідуванні злочинів.	6	1	2			3		
Тема № 4. Загальні положення криміналістичної техніки	5	1	2			2		
Тема № 5. Криміналістична фотографія, аудіо – і відеозапис.	6	1	2			3		
Тема № 6. Криміналістична трасологія	13	4		4		5		
Тема № 7. Криміналістичне дослідження зброї та слідів її застосування	6	1		2		3		
Тема № 8. Техніко-криміналістичне дослідження документів.	6	1		2		3		
Тема № 9. Криміналістичне дослідження письма.	5	1		1		3		
Тема № 10. Криміналістичне дослідження зовнішності людини (габітологія)	5	1		1		3		
Тема № 11. Загальні положення криміналістичної тактики.	7	2	2			3		
Тема № 12. Тактика огляду	7	2		2		3		
Тема № 13. Тактика допиту	7	2		2		3		
Тема № 14. Тактика пред'явлення для впізнання	7	2		2		3		
Тема № 15. Тактика обшуку	7	2		2		3		

Тема № 16. Тактика слідчого експерименту	7	2		2		3		
Тема № 17. Поняття і структура криміналістичної методики, як частини криміналістики	7	2	2			3		
Тема № 18. Методика розслідування вбивств	7	2	2			3		
Всього за семестр	120	30	16	20		54		екзамен

4.1.4. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
Тема № 1. Предмет, система, методи і завдання науки криміналістики		Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Маляррової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). 1). http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kriminalistyka_Pidruchnyk_Tom%201_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y
Під час самостійної підготовки, студенти повинні отримати знання про основні криміналістичні поняття, категорії та класифікації, про механізм вчинення злочину та закономірні зв'язки між його елементами, про методи криміналістики, що використовуються при розслідуванні злочинів. Усвідомити систему науки криміналістики та загальні і окремі задачі криміналістики.		
Тема № 2. Криміналістична ідентифікація, діагностика та прогнозування		Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Маляррової ; МВС України, Харків. нац.
Під час самостійної підготовки, студенти повинні отримати знання про поняття, наукові засади та значення криміналістичної діагностики та ідентифікації для боротьби із злочинністю, об'єкти ідентифікації та їх ознаки, види ідентифікації. Поняття		

	<p>криміналістичної діагностики та її значення при розслідуванні злочинів, правила отримання зразків для експертного дослідження їх види, встановлення групової належності об'єкту і його доказове значення. Студенти також повинні отримати знання про поняття криміналістичної діагностики та види діагностичного дослідження, його значення у розслідуванні злочинів. Дослідити взаємозв'язок діагностики зі встановленням групової належності й ідентифікації.</p> <p>Вивчити поняття та види прогнозування. Дослідити можливості прогнозування поведінки підозрюваного (обвинуваченого) під час кримінального провадження.</p>	<p>ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kriminalistyka_Pidruchnyk_Tom%201_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p>
	<p>Тема № 3. Використання спеціальних знань у розслідуванні злочинів</p> <p>Під час самостійної підготовки, студенти повинні отримати знання про виникнення і розвиток спеціальних знань у практиці розслідування злочинів, та форми їх використання, функції спеціаліста при проведенні слідчих (розшукових) дій, поняття судової експертизи та її види, систему експертних установ в Україні та їх функції.</p>	<p>Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Маляррової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kriminalistyka_Pidruchnyk_Tom%201_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p>
	<p>Тема № 4. Загальні положення криміналістичної техніки</p> <p>Під час самостійної підготовки, студенти повинні отримати знання про основи наукових положень, прийомів та методів, а також технічних засобів спрямованих на виявлення, фіксацію та вилучення речових доказів на місці вчинення злочину.</p>	<p>Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Маляррової ; МВС</p>

	Розібратися в джерелах криміналістичної техніки, з'ясувати методи і заоби експерного дослідження речових доказів.	України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kriminalistyka_Pidruchnyk_Tom%201_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y
	<p>Тема № 5. Криміналістична фотографія, аудіо- і відеозапис</p> <p>Під час самостійної підготовки, студенти повинні отримати знання про види та методи слідчо-оперативної та судово-дослідної фотографії. Використання криміналістичної фотографії при проведенні гласних та негласних слідчих (розшукових) дій та у процесі проведення криміналістичних експертиз, правила використання аудіозапису та відеозапису при проведенні слідчих (розшукових) дій. За фабулою, яка надається викладачем, необхідно здійснити фотозйомку уявного місця події, результати якої слід оформити у вигляді фототаблиці (як додаток до протоколу огляду місця події) і здати на перевірку та оцінювання викладачем. Контрольна робота №1.</p>	Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kriminalistyka_Pidruchnyk_Tom%201_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y
	<p>Тема № 6. Криміналістична трасологія</p> <p>Під час самостійної підготовки, студенти повинні отримати знання про механізм утворення слідів так званих слідоутворюючих та слідосприймаючих об'єктів, їх взаємодію між собою, класифікацію слідів у криміналістиці, криміналістичну характеристику слідів рук, ніг, зубів, інших частин тіла людини, а також слідів транспортних засобів, знарядь зламу та інструментів, загальні</p>	Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. –

	<p>криміналістичні правила виявлення, фіксації й вилучення зазначених слідів на місці скоєння злочину, використання таких слідів у криміналістичних обліках, призначення і проведення відповідних експертиз.</p> <p>Сліди пальців рук, які були виявлені студентом на матеріальному носії під час практичного заняття та вилучені за допомогою копіювання на дактилоплівку чи ленту типа «скотч», слід описати у фрагменті протоколу огляду місця події, а плівку зі слідом оформити належним чином як додаток до нього. Зазначену роботу слід здати викладачу для перевірки та оцінювання. Контрольна робота №2.</p>	<p>ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kriminalistyka_Pidruchnyk_Tom%201_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p>
	<p>Тема № 7. Криміналістичне дослідження зброї та слідів її застосування</p> <p>Під час самостійної підготовки, студенти повинні отримати знання про вогнепальну зброю й боєприпаси до неї, холодну зброю та вибухові речовини та пристрої закономірності виникнення слідів та їх дослідження з метою встановлення у ході кримінального провадження окремих обставин вчинення злочину, зокрема, механізму та дистанції пострілу, напрямку польоту кулі, положення потерпілого та особи, яка здійснювала постріл, механізм нанесення тілесних ушкоджень, модель та вид вибухового пристрою тощо.</p> <p>Знати коло питань, що вирішуються у ході проведення балістичної, вибухово-технічної експертизи та експертизи холодної зброї.</p>	<p>Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Маляррової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). 1).http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kriminalistyka_Pidruchnyk_Tom%201_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p>
	<p>Тема № 8. Техніко-криміналістичне дослідження документів</p> <p>Під час самостійної підготовки, студенти повинні отримати знання про фіксацію, вилучення та направлення на відповідну експертизу документів, загальні правила огляду документів. особливості</p>	<p>Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О.</p>

	<p>поводження з напівзруйнованими, спаленими чи вітхими документами. Способи повної підробки документів та їх ознаки. Способи внесення часткових змін в документи. Методи виявлення ознак технічної чи механічної підробки реквізитів документів під час їх огляду. Ознаки текстів, які виконані на друкуючих пристроях. Особливості підготовки та проведення техніко-криміналістичної експертизи документів.</p>	<p>Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kriminalistyka_Pidruchnyk_Tom%201_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p>
	<p>Тема № 9. Криміналістичне дослідження письма</p>	<p>Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kriminalistyka_Pidruchnyk_Tom%201_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p>
	<p>Під час самостійної підготовки студенти повинні отримати знання, про теоретичні основи судового почеркознавства, методики підготовки, проведення криміналістичної експертизи та оцінки її результатів. Закріплення знань про ознаки почерку, письмової мови, їх ідентифікаційні ознаки, порівняльне дослідження рукописних текстів та призначення й проведення авторознавчої і почеркознавчої експертизи.</p>	
	<p>Тема № 10. Криміналістичне дослідження зовнішності людини (габітологія)</p>	<p>Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. –</p>
	<p>Під час самостійної підготовки, студенти повинні отримати знання про природно-наукові засади ототожнення особи за ознаками зовнішності. Зовнішній облік людини: елементи, ознаки, їх ідентифікаційне значення та класифікація. Джерела інформації про зовнішність</p>	

	<p>людини. Обставини, що впливають на сприйняття, запам'ятовування і відтворення ознак зовнішності людини. Правила складання словесного портрету, його значення. Судово портретна експертиза: питання, які вона вирішує; матеріали, які надходять для експертного дослідження; вимоги до фотознімків і відеофрагментів.</p>	<p>Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kriminalistyka_Pidruchnyk_Tom%201_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p>
	<p>Тема № 11. Загальні положення криміналістичної тактики</p> <p>Під час самостійної підготовки, студенти повинні отримати знання про поняття криміналістичної тактики, її предмет, систему, завдання і взаємозв'язок з іншими розділами криміналістики. Правові, психологічні та етичні засади криміналістичної тактики. Тактику окремої слідчої дії.</p>	<p>Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kriminalistyka_Pidruchnyk_Tom%201_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p>
	<p>Тема № 12. Тактика огляду</p> <p>Під час самостійної підготовки, студенти повинні отримати знання, про принципи слідчого огляду, засоби і методи, які використовуються під час його проведення. Учасники слідчого огляду. Стадії огляду місця події. Участь спеціаліста у слідчому огляді. Організаційні та тактичні прийоми окремих видів огляду. Основні та допоміжні способи фіксації результатів огляду місця події. Додатки до протоколу огляду та їх доказове значення.</p> <p>За результатами проведеного за даною</p>	<p>Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т.</p>

	<p>темою практичного заняття у формі рольової гри «Огляд місця події» студентам слід оформити протокол огляду місця події, з урахуванням інформації та даних отриманих у ході заняття, у вигляді контрольної роботи №3, яку необхідно сдати для перевірки та оцінювання викладачем.</p>	<p>1).http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kriminalistyka_Pidruchnyk_Tom%201_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p>
	<p>Тема № 13. Тактика допиту.</p> <p>Під час самостійної підготовки, студенти повинні отримати знання про етапи та тактичні прийоми допиту. Межі допустимості психологічного впливу на допитуваного і етика допиту. Тактичні прийоми допиту в безконфліктній та конфліктній ситуаціях. Особливості допиту неповнолітнього, одночасний допит двох чи більше осіб, допиту свідка, потерпілого у режимі відеоконференції.</p>	<p>Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Маляррової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1).</p> <p>1).http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kriminalistyka_Pidruchnyk_Tom%201_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p>
	<p>Тема № 14. Тактика пред'явлення для впізнання.</p> <p>Під час самостійної підготовки, студенти повинні отримати знання про тактичні прийоми пред'явлення для впізнання живих осіб, трупів, речей, тварин, житла чи іншого володіння особи та ділянок місцевості в натурі. Особливості тактики пред'явлення особи для впізнання за їх копіями (фотознімком, фонограмою, відеозаписом) за динамічними ознаками. Особливості пред'явлення для впізнання у режимі відеоконференції.</p>	<p>Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Маляррової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1).</p> <p>1).http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kriminalistyka_Pidruchnyk_Tom%201_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p>

		minalistyka Pidruchnyk Tom%201 Kharkiv 2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y
	Тема № 15. Тактика обшуку	Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Маляррової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kriminalistyka_Pidruchnyk Tom%201 Kharkiv 2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y
	<p>Під час самостійної підготовки, студенти повинні отримати знання, про тактичні прийоми підготовки до обшуку. Збирання орієнтовних відомостей. Підбір учасників обшуку; залучення спеціалістів до участі в обшуку. Підготовка техніко-криміналістичних засобів. Тактичні прийоми виявлення місця приховування. Тактичні правила підготовки та прийоми проведення собистого обшуку і обшуку житла чи іншого володіння особи. Особливості обшуку в готелях, гуртожитках, на ділянках місцевості. Використання технічних пошукових засобів.</p>	
	Тема № 16. Тактика слідчого експерименту	Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Маляррової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1). http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kriminalistyka_Pidruchnyk Tom%201 Kharkiv 2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y
	<p>Під час самостійної підготовки, студенти повинні отримати знання про тактику проведення слідчого експерименту його види, тактичні правила підготовки і проведення слідчого експерименту, правила фіксування його ходу і результатів.</p>	

	<p>Тема № 17. Поняття і структура криміналістичної методики, як частини криміналістики.</p> <p>Під час самостійної підготовки, студенти повинні отримати знання про зміст структурних елементів криміналістичної методики; криміналістичну характеристику злочину; особливості збирання, аналізу й оцінки інформації на початку кримінального провадження, типові слідчі ситуації і їх роль в побудові методик розслідування злочинів окремих видів, висування версій; особливості застосування спеціальних знань і науково-технічних засобів.</p>	<p>Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 2 / [А. Ф. Волобуєв, О. В. Одерій, Р. Л. Степанюк та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярської ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – ISBN 978-966-610-232-7 (Т. 2).</p> <p>http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6442/Kryminalistyka_Pidruchnyk_Tom%202_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p>
	<p>Тема № 18. Методика розслідування вбивств</p> <p>Під час самостійної підготовки, студенти повинні отримати знання про криміналістичну характеристику вбивства; особливості збирання, аналізу й оцінки інформації на стадії порушення кримінальної справи; типові слідчі ситуації, що виникають на початку кримінального провадження, висування версій; особливості застосування спеціальних знань і науково-технічних засобів. Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій.</p> <p>За фабулою наданою викладачем студентам слід скласти план організаційних заходів, слідчих (розшукових) дій на початковому етапі розслідування злочину, яке оформити у вигляді контрольної роботи №4, яка здається викладачу для перевірки та оцінювання.</p>	<p>Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 2 / [А. Ф. Волобуєв, О. В. Одерій, Р. Л. Степанюк та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярської ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – ISBN 978-966-610-232-7 (Т. 2).</p> <p>http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6442/Kryminalistyka_Pidruchnyk_Tom%202_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p>

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

Тема № 1. Предмет, система, методи і завдання науки криміналістики

1. Предмет, система і задачі науки криміналістики.
2. Значення криміналістики у вдосконаленні майстерності слідчих працівників органів внутрішніх справ.

Тема 2. Криміналістична ідентифікація, діагностика та прогнозування

1. Використання діагностики у розслідуванні злочинів.
2. Роль ідентифікації у розслідуванні злочинів.
3. Прогнозування поведінки особи, що вчинила злочин, під час досудового розслідування злочину.
4. Слідче прогнозування.

Тема 3. Використання спеціальних знань у розслідуванні злочинів

1. Використання висновку експерта для встановлення обставин скоєного злочину й особи злочинця.
2. Використання спеціальних знань у розслідуванні злочинів.

Тема 4. Загальні положення криміналістичної техніки

1. Роль криміналістичної техніки у розслідуванні злочинів.
2. Правові основи використання техніко-криміналістичних засобів і методів в діяльності ОВС.

Тема 5. Криміналістична фотографія, аудіо- і відеозапис

1. Використання методів криміналістичної фотографії при проведенні гласних та негласних слідчих (розшукових) дій.
2. Фотографування і відеозапис як засоби фіксації результатів слідчої діяльності.

Тема 6. Криміналістична трасологія

1. Значення слідів рук при розслідуванні злочинів.
2. Використання слідів рук, вилучених з місця події, в криміналістичних обліках.
3. Сліди ніг людини та їх криміналістичне значення.
4. Виявлення і використання слідів ніг при розслідуванні злочинів.
5. Значення слідів транспортних засобів у розслідуванні злочинів.
6. Вирішення діагностичних та ідентифікаційних питань при розслідуванні злочинів, які були скоєні з використанням транспортного засобу.
7. Значення слідів знарядь зламу та інструментів при розслідуванні злочинів.
8. Використання слідів знарядь зламу та інструментів в криміналістичних обліках.

Тема 7. Криміналістичне дослідження зброї та слідів її застосування

1. Використання слідів застосування вогнепальної зброї при розслідуванні злочину.

2. Використання куль і гільз в криміналістичних обліках.
3. Діагностичні та ідентифікаційні задачі, які вирішуються експертизою холодної зброї.

Тема 8. Техніко-криміналістичне дослідження документів

1. Способи підробки документів та їх встановлення.
2. Діагностичні та ідентифікаційні задачі, які вирішуються техніко-криміналістичним дослідженням документів.

Тема 9. Криміналістичне дослідження письма

1. Закономірності формування і зміни навичок почерку.
2. Почеркознавча експертиза та її можливості.
3. Авторознавча експертиза та її можливості.
4. Зразки почерку та письмової мови.

Тема 10. Криміналістичне дослідження зовнішності людини (габітологія)

1. Зовнішність людини, її елементи і ознаки.
2. Суб'єктивні портрети та їх використання при розслідуванні злочинів.
3. Використання даних про ознаки зовнішності людини у розслідуванні злочинів.
4. Особливі прикмети зовнішності та їх значення для розшуку та ідентифікації людини.
5. Використання ознак зовнішності в обліках.

Тема 11. Загальні положення криміналістичної тактики

1. Тактичні прийоми і критерії їх використання.
2. Наукові основи та структура криміналістичної тактики.

Тема 12. Тактика огляду

1. Значення огляду місця події при розслідуванні злочинів.
2. Негативні обставини та їх значення.
3. Правові та етичні положення освідкування.
4. Особливості проведення огляду трупа, пов'язаного з ексгумацією.
5. Фіксація результатів огляду місця події.

Тема 13. Тактика допиту

1. Поняття допиту, його види, етапи та стадії.
2. Допит свідків і потерпілих.
3. Проблеми встановлення психологічного контакту під час допиту.
4. Тактичні прийоми допиту в безконфліктній ситуації.
5. Тактичні прийоми допиту в конфліктній ситуації.
6. Особливості тактики окремих видів допиту.
7. Використання нетрадиційних методів під час допиту
8. Тактика допиту у режимі відеоконференції.

Тема 14. Тактика пред'явлення для впізнання

1. Психологічні основи впізнання.
2. Суб'єктивні і об'єктивні чинники, що впливають на сприйняття і відтворення особою подій.
3. Тактика пред'явлення для впізнання під час дистанційного досудового розслідування.

Тема 15. Тактика обшуку

1. Психологічні основи тактики обшуку.
2. Ознаки сховища і тактичні прийоми їх виявлення.
3. Підготовка і тактичні прийоми проведення обшуку у житлі чи іншому володінні особи.

Тема 16. Тактика слідчого експерименту

1. Наукові основи слідчого експерименту.
2. Підготовка і тактичні прийоми проведення слідчого експерименту.
3. Поняття, сутність та види перевірки показань на місці.
4. Тактичні правила підготовки та прийоми проведення перевірки показань на місці у конфліктній та безконфліктній ситуації.

Тема 17. Поняття і структура криміналістичної методики, як частини криміналістики

1. Криміналістична методика як складова частина науки криміналістики.
2. Слідчі ситуації. Їх роль в розслідуванні злочинів.

Тема 18. Методика розслідування вбивств.

1. Ознаки скоєння вбивства неповнолітніми.
2. Заходи по встановленню, розшуку і затриманню підозрюваного в залежності від способів вбивства.

6. Методи навчання

Навчання з дисципліни «Криміналістика» проходить у формі лекцій – під час вивчення курсу криміналістики, практичних занять, а також самостійної та індивідуальної роботи, яка у студентів денної та заочної форми навчання займає значну частину обсягу навчальних годин.

Метою лекційного курсу є викладення загальних положень теорії криміналістики, надання студентам основних орієнтирів у навчальному матеріалі, викладення змісту питань, включених до підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Криміналістика». Виклад теоретичного матеріалу супроводжується наведенням прикладів з практичної діяльності з розслідування злочинів. Для кращого засвоєння лекційного матеріалу викладачі використовують наглядні матеріали.

Аудиторні заняття проводяться у формі практичних занять, на яких студенти повинні набути практичних навичок з дослідження матеріальних слідів злочину, застосування техніко-криміналістичних засобів, дотримання тактичних правил і використання тактичних прийомів проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду, допиту, обшуку тощо), а також планування та організації розслідування окремих видів злочинів (вбивств, крадіжок, шахрайств тощо). З цією метою заняття проводяться в аудиторіях у вигляді рольових ігор і тренінгів. З окремих тем дисципліни на практичних заняттях здійснюється відтворення навчальних відеофільмів, тренінгів, методичних посібників, використовується мультимедійне забезпечення, а для відпрацювання навичок з швидкого й ефективного розслідування злочинів використовується моделювання ситуативних задач з виходом на місце уявної

події злочину.

Самостійна робота за кожною темою передбачає вивчення навчальної та наукової літератури з відповідних тем, включених до програми навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні засвоїти навчальний матеріал, включений до змістовних модулів, отримати позитивні оцінки за всі відповіді під час аудиторних занять, а також позитивні оцінки за виконані контрольні роботи. Всі пропущені заняття повинні бути відпрацьовані викладачеві.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

Орієнтовний перелік питань до екзамену

1. Предмет криміналістики. Система криміналістики.
2. Методи криміналістики.
3. Криміналістика у системі юридичних наук і, її зв'язок з іншими науками.
4. Поняття та наукові основи криміналістичної ідентифікації.
5. Види криміналістичної ідентифікації.
6. Об'єкти та суб'єкти криміналістичної ідентифікації.
7. Форми криміналістичної ідентифікації.
8. Поняття криміналістичної діагностики та її значення при розслідуванні злочинів .
9. Поняття та форми використання спеціальних знань при розслідуванні злочинів.
10. Повноваження спеціаліста при проведенні слідчих (розшукових) дій.
- 11.Поняття судової експертизи та її види. Система експертних установ України.
- 12.Методи та види фотозйомки під час проведення слідчих дій.
- 13.Правила використання звуко-, відеотехніки при проведенні слідчих дій.
- 14.Криміналістичне вчення про сліди.
- 15.Механізм слідоутворення. Властивість матеріальних слідів.
- 16.Види слідів. Класифікація слідів.
- 17.Сліди пальців рук. Типи папілярних візерунків пальців рук.
- 18.Способи виявлення та правила фіксації слідів пальців рук.
- 19.Сліди ніг людини, сліди взуття, їх ознаки.
- 20.Доріжка ніг людини та її елементи.
- 21.Способи виявлення та правила фіксації слідів ніг.
- 22.Сліди транспортних засобів. Визначення напрямку руху транспортного засобу.
- 23.Способи виявлення та правила фіксації слідів транспортних засобів.
- 24.Види знарядь зламу та інструментів. Сліди їх використання.
- 25.Способи виявлення та правила фіксації слідів знарядь зламу та інструментів.

- 26.Поняття та види вогнепальної зброї, боєприпасів, вибухових пристроїв.
- 27.Сліди застосування вогнепальної зброї.
- 28.Правила огляду та правила фіксації вогнепальної зброї, боєприпасів, вибухових пристроїв.
- 29.Способи визначення напрямку і дистанції пострілу.
- 30.Сліди застосування вибухових пристроїв та речовин.
- 31.Поняття, види, сліди застосування холодної зброї.
- 32.Криміналістичне поняття документу, види документів.
- 33.Правила огляду документів.
- 34.Завдання та об'єкти техніко-криміналістичного дослідження документів.
- 35.Способи та ознаки підробки документів.
- 36.Поняття почерку та його властивості.
- 37.Поняття письмової мови та її ознаки.
- 38.Особливості підготовки та призначення почеркознавчої та авторознавчої експертизи.
- 39.Види порівняльних зразків почерку та письмової мови. Вимоги до них.
- 40.Поняття габітології. Класифікація ознак зовнішності людини.
- 41.Види суб'єктивних портретів та їх використання при розслідуванні злочинів.
- 42.Правила складання словесного портрету.
- 43.Поняття особливих, помітних та супутніх ознак зовнішності людини.
- 44.Поняття, предмет та значення криміналістичної тактики, як розділу криміналістики.
- 45.Поняття тактичного прийому, тактичної комбінації, тактичної операції.
- 46.Поняття та види слідчих ситуацій.
- 47.Поняття, принципи та види слідчого огляду .
48. Поняття та завдання огляду місця події.
- 49.Тактика огляду місця події.
- 50.Тактика огляду речей, документів.
- 51.Тактика освідування.
- 52.Поняття, види та стадії допиту.
- 53.Підготовка до проведення допиту.
- 54.Тактика допиту підозрюваного.
- 55.Тактика допиту свідка, потерпілого.
- 56.Поняття пред'явлення для впізнання та його види.
- 57.Підготовка до проведення впізнання.
- 58.Тактика пред'явлення особи для впізнання.
- 59.Тактика пред'явлення речей для впізнання
- 60.Поняття та види обшуку. Підготовка до обшуку.
- 61.Тактика обшуку житла чи іншого володіння особи.
- 62.Поняття слідчого експерименту, його види.
- 63.Тактичні правила підготовки до слідчого експерименту.
- 64.Тактика слідчого експерименту.
- 65.Поняття криміналістичної методики та її взаємозв'язок

криміналістичною технікою та тактикою.

66. Структура та зміст методики розслідування окремих видів злочинів.

67. Поняття криміналістичної характеристики злочинів та її основні елементи.

68. Криміналістична характеристика вбивств.

69. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування вбивств та планування розслідування.

70. Тактика окремих слідчих (розшукових) дій при розслідуванні вбивств.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівень знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якість виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок курсантом (студентом, слухачем) з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як

середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Студент, слухач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна} \\ \text{кількість балів} \\ \text{(перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = \left(\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних} \\ \text{занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за} \\ \text{семестр} \end{array} \right) / 2 * 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках курсантів (студентів, слухачів), залікових книжках. **Присутність студентів, слухачів при проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо курсант (студент, слухач) не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності студентів, слухачів становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної} \\ \text{дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів (перед} \\ \text{підсумковим} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Кількість балів за} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем} \end{array}$$

контролем)

Студент, який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен, залік) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену, заліку) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, що створюється навчально-науковими інститутами (факультетами). Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Курсантам (студентам, слухачам), які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Курсанти (студенти, слухачі), які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Університету. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Університету.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі підсумкового контролю (екзамену чи заліку), то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної} \\ \text{дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Підсумкові} \\ \text{бали за} \\ \text{поточний} \\ \text{семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Підсумкові} \\ \text{бали за} \\ \text{попередній} \\ \text{семестр} \end{array} : 2$$

Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Модульний контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, доповідь, за результатами проведених практичних занять, скласти протокол огляду місця події та його фрагменти, фототаблицю як додаток до такого протоколу	Отримати за модульний контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за	Оцінка за шкалою ECTS
----------------	-----------	-----------------------

		національною шкалою	Оцінка	Пояснення
12	97-100	Відмінно ("зараховано")	А	„Відмінно” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
11	94-96			
10	90-93			
9	85-89	Добре ("зараховано")	В	„Дуже добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
8	80-84			
7	75-79		С	„Добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками.
6	70 –74	Задовільно ("зараховано")	D	„Задовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не несуть істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
5	65 – 69			
4	60–64		Е	„Достатньо” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.

3	40-59	Незадовільно („не зараховано”)	FX	„Умовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
2	21-40			
1	1-20		F	„ Безумовно незадовільно ” – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Нормативні акти:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 4 листопада 1950 р. (в ред. від 1 червня 2010 р.) (Зі змінами та доповненнями, внесеними Протоколом № 11 від 11 трав. 1994 р., Протоколом № 14 від 13 трав. 2004 р.): URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
3. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580- VIII: URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
4. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 22, ст.303 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12/ed20130811#Text>
5. Закон України «Про судову експертизу» // Відомості Верховної Ради України, 1994, N 28, ст.232 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
6. Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» // Відомості Верховної Ради України, 1995, N 10, ст.60 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80#Text>

7. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України, 2001, № 25-26, ст.131 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
8. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р.// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
9. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів // Постанова Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. №770 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF#Text>

Основна

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. – ISBN 978-966-610-231-0 (Т. 1).http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6440/Kryminalistyka_Pidruchnyk_Tom%201_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 2 / [А. Ф. Волобуєв, О. В. Одерій, Р. Л. Степанюк та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – ISBN 978-966-610-232-7 (Т. 2).http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6442/Kryminalistyk_a_Pidruchnyk_Tom%202_Kharkiv_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y
3. Криміналістика [текст] : підручник. / В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Іщенко, О. О. Алексєєв та ін. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 544 с.
<http://elar.naiau.kiev.ua/bitstream/123456789/1700/1/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf>
4. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. – 2-е вид, перероб. і доп. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. – 480 с.
<https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1191/1/%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%B7%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%202016%2B.pdf>

Допоміжна

Криміналістична техніка

1. Андрєєв, Д. Зброя: криміналістичний та кримінально-правовий аспект / Денис Андрєєв // Jurnalul juridic national: teorie și practică = Национальный юридический журнал: теория и практика. – Кишинев, 2017. –

№ 5 (27). – С. 135–138 :
<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3215>

2. Гусєва, В. О. Проблеми ідентифікації особи за ознаками зовнішності під час розслідування кримінальних правопорушень / В. О. Гусєва // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. - 2021. - Вип. 2 (24). - С. 109-122:
http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/12094/Problemyidentyfikatsii_Husieva_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

3. Безсонна, Т. Ф. Щодо деяких проблемних питань, які виникають під час призначення технічної експертизи документів / Т. Ф. Безсонна, Л. С. Зубцова // Актуальні питання судової експертизи і криміналістики : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф.-полілогу (м. Харків, 15-16 квіт. 2021 р.) / М-во юстиції України, Нац. наук. центр «Ін-т суд. експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса». – Харків: Право, 2021. – С. 101-102 :
http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10567/Shchodo%20deiakykh%20problemnykh%20pytan_%20Bezsonna_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

4. Корнієнко, В. В. Криміналістичне дослідження джерел звуку та їх носіїв / Василь Володимирович Корнієнко // Актуальні проблеми кримінального процесу та криміналістики : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 29 жовт. 2021 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ., Ташкент. держ. юрид. ун-т. – Харків : ХНУВС, 2021. – С. 187-189.
http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11102/Kryminalistychni%20doslidzhennia_Kornienko_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

5. Лозова, С. М. Деякі проблемні питання використання автоматизованої дактилоскопічної інформаційної системи / Світлана Миколаївна Лозова, Ольга Сергіївна Шмулій // Кримінальний процес та криміналістика: сучасний стан та перспективи: тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 26 листоп. 2020 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. – С. 217-219:
http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11907/Deiaki%20problemni%20pytannia_Lozova_Shmulii_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

6. Приходько, В. О. Криміналістичні обліки Експертної служби МВС України: історичний аспект / Приходько В. О. // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Право. – 2016. – Вип. 41, т. 4. – С. 101-105 :
http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6268/Kryminalistychni%20obliki_istorychnyi%20aspekt_Prykhodko%20V_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y

7. Чернець, М. Г. Проблеми ідентифікації транспортного засобу за слідами шин на ґрунті / Микола Глібович Чернець // Право і безпека. - 2021. - № 2 (81). - С. 111-115 :
http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10903/Problemy%20identyfikatsii_Chernets_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

8. Щербаковский, М. Г. Криминалистическое исследование металлов, сплавов и изделий из них: науч.-практ. пособ. для экспертов / М. Г. Щербаковский, [науч. ред. А. М. Пчелинцев; Ун-т внутр. дел]. – Харьков: Основа, 1996. – 116 с. : http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11279/Krymynalystycheskoe%20yssledovanye%20metallov_Shcherbakovskyi%20M_1996.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Криміналістична тактика

1. Безсонна, Т. Ф. Окремі проблеми слідчого експерименту / Безсонна Тетяна Федорівна, Тельна Аліна Юріївна // Професійна підготовка поліцейських в Україні: методологія, теорія, практика: Матеріали III Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Херсон, 29 трав. 2020 р.) / Херсон. фак. Одес. держ. ун-ту внутр. справ. - Херсон, 2020. - С. 10-12 : http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9246/Okremi%20problemy%20slidchoho%20eksperymentu_Bezsonna%20T_Telna%20A_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

2. Заяць, Д. Д. Ситуація слідчої дії: поняття та види / Д. Д. Заяць // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2007. - Вип. 37. - С. 47-53 : http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7860/Sytuatsiia%20slidchoi%20dii_Zaiats_2007.pdf?sequence=1&isAllowed=y

3. Степанюк, Р. Л. Тактичні завдання розслідування злочинів, вчинених у бюджетній сфері України / Р. Л. Степанюк // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 1 (56). – С. 141-146 : http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6453/Taktychni%20zadannia%20rozsliduvannia%20zlochyniv%20c%20vchynenykh%20u%20biudzhethnii%20sferi%20Ukrainy_Stepaniuk%20RL_2012.pdf?sequence=1&isAllowed=y

4. Хань, О. О. Теоретичні основи планування та програмування провадження слідчих (розшукових) дій : монографія / О. О. Хань ; за заг. ред. В. А. Журавля. — Одеса : Видав. дім «Гельветика», 2021. — 198 с. http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10699/Teoretychni%20osnovy_monohrafiia_Khan_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

5. Шеленіна, К. Г. Особливості тактики допиту при вбивствах, учинених засудженими в місцях позбавлення волі / Карина Григорівна Шеленіна // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених : тези доп. учасників наук.-практ. конф. з нагоди святкування Дня науки (м. Харків, 14 трав. 2021 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2021. – С. 171-173 : http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10532/Osoblyvosti%20taktyky_Shelenina_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Криміналістична методика

1. Особливості розслідування незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (в т.ч. із використанням телекомунікаційних технологій): наук.-метод. рек. / [розроб. : Цуцкірідзе М. С., Гайду С. В., Кікінчук В. В. та ін.]; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ, Каф. криміналістики, суд. експертології та домед. підготовки ф-ту № 1, Нац. поліція України, Голов. слід. упр. - Харків, 2021. - 120 с.

http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/12213/Osoblyvosti%20rozsliduvannia%20nezakonnoho_narkotychnykh%20zasobiv_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

2. Гусева, В. О. Особливості розслідування вбивств, вчинених із застосуванням вогнепальної зброї / Гусева В. О. // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. - 2021. - № 3 (120). - С. 16-27
http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/12117/Osoblyvosti%20rozsliduvannia%20vbyvstv_Husieva_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

3. Заяць, Д. Д., Заяць, К.Д. Окремі питання розслідування шахрайств, що вчиняються під оболонкою господарських правовідносин / Дмитро Дмитрович Заяць, Костянтин Дмитрович Заяць // Проблеми теорії та практики кримінального провадження : матеріали кругл. столу (м. Харків, 17 черв. 2021 р.) / [редкол.: В. В. Сокурєнко (голова), Л. В. Могілевський, М. Г. Щербаковський] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: ХНУВС, 2021. – С. 139-142 :
http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10753/Okremi%20pytannia%20rozsliduvannia_%20Zaiats_%20Zaiats_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

4. Заяць, К. Д. Методика розслідування шахрайств: дис. ...д-ра філос.: 081, 08 / Костянтин Дмитрович Заяць; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків, 2020. - 196 с.
<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9980/restricted-resource?bitstreamId=d55d1dd8-d1db-4302-a00c-7daeac677614>

5. Сокурєнко, В. В. Актуальні питання досудового розслідування і тенденції розвитку криміналістичної методики / Валерій Васильович Сокурєнко // Актуальні питання досудового розслідування та тенденції розвитку криміналістичної методики : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 21 листоп. 2018 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – С. 10-12 :
http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3522/Aktualni%20pytannia%20dosudovoho%20rozsliduvannia%20ta%20tendentsii%20rozvytku%20kriminalistychnoi%20metodyky_Sokurenko_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y

6. Степанюк, Р. Л. Структура окремих криміналістичних методик розслідування злочинів / Р. Л. Степанюк // Право і безпека. - 2011. - № 4 (41). - С. 143-147 :
<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5925/Struktura%20>

[okremykh%20kryminalstychnykh%20metodyk%20rozsliduvannia%20zlochyniv_Stepaniuk%20RL_2011.pdf?sequence=1&isAllowed=y](#)

7. Щербаковський, М. Г. Розслідування незаконного обігу зброї: монографія / М. Г. Щербаковський, Д. В. Андрєєв. – Харків, 2021. – 192 с.
http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10934/Rozsliduvannia%20nezakonnoho%20obihu%20zbroi_monohrafiia_Shcherbakovskyi_Andrieiev_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Інформаційні ресурси

1. Вісник прокуратури:
<http://www.gpu.gov.ua/control/uk/publish/article/infoartid/>
2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
3. Офіційний портал Національної бібліотеки України ім. В.Г. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Національної поліції України. URL: <https://www.npu.gov.ua/>